

ІННОВАЦІЙНІ ЛАГИ В ЕКОНОМІЦІ

Доц. Дерев'янюк Ю.М., студентка гр. Ес-22 Концева Д.С.

Для багатьох економічних процесів типово, що ефект від впливу деякого фактора на показник, який характеризує процес, виявляється не одразу, а поступово, через деякий час або протягом деякого часу. Таке явище називається запізнюванням чи затримкою, а проміжок часу, в якому спостерігається це запізнювання – лагом.

Англійське слово «lag» означає відставання, запізнення, затримку, тобто це показник, що відображає відставання в часі одного явища від іншого, пов'язаного з ним, в даному випадку – новації від інновації.

При врахуванні впливу середньогалузевих показників та цільових груп на діяльність підприємства слід зауважити, що вкрай рідко цей вплив є миттєвим. В такому випадку виникає часовий лаг, що передбачає отримання результатів діяльності лише через певний часовий проміжок після дії факторів впливу на них. У будівництві лаг – це усереднений період часу, що розпочинається від моменту здійснення перших інвестицій та завершується отриманням перших надходжень. Як у будівництві, так і в інноваційній діяльності скорочення лагів сприяє зростанню економічних ефектів від реалізації проектів. Лаг впровадження змін – це період часу від моменту виявлення зрушень у результатах діяльності під впливом зовнішнього середовища до отримання очікуваної динаміки показників фінансово-економічного стану підприємства за допомогою впровадження різного виду змін. Чітко визначити тривалість періоду такого впливу складно, адже період часу впливу галузі та зацікавлених груп залежить від низки чинників, зокрема:

- конкуренції в галузі: більш конкурентне середовище змушує підприємства діяти оперативніше, реагувати значно швидше на зміни;
- темпів розвитку галузі: чим бурхливішим є розвиток галузі, тим інтенсивнішою є боротьба за споживача;
- рівня інноваційності ринку: рівень інноваційності галузі залежить від стадії її розвитку;
- зміни вимог цільових груп до властивостей продукту, якості послуг, умов праці та ін., зумовлені змінами суспільної думки;
- наявність специфічних та унікальних ресурсів, конкурентних переваг та маркетингових можливостей у підприємства тощо.

Якщо розглядати роль інноваційного лагу в економіці, то його можна визначити як непродуктивну втрату часу. Протягом інноваційного лагу підприємства отримують інформацію про корисні для них новації, підготовлені та оформлені науковцями для практичної реалізації. Далі певний час витрачається на роздуми, вагання, усвідомлення доцільності та

вигідності, а іноді економічної, політичної чи соціальної необхідності впровадження новації. На даному етапі інноватори шукають відповіді на запитання, чи потрібне це нововведення, яким буде його результат, скільки буде коштувати його впровадження та чи зможе витримати бюджет підприємства таке навантаження. Після того здійснюється економічний, технологічний та організаційний аналізи можливості реалізації новацій і доцільності їх впровадження у практичну діяльність підприємства, визначаються позитивні та негативні наслідки новацій. Унаслідок проведення економічних розрахунків і ретельних наукових обґрунтувань новація приймається у вигляді проекту до подальшої реалізації і, таким чином, переходить в інший розряд, тобто стає інновацією.

Інноваційний лаг – це складова інноваційного процесу, яка знаходиться в зоні малопродуктивних витрат часу, але від якої значною мірою залежить динаміка та швидкість його здійснення. Динамічно змінюване середовище сучасного підприємства зумовлює значне зростання темпів розробки та реалізації інновацій, що потребує скорочення часу виконання всіх складових елементів інноваційного процесу і насамперед тривалості інноваційного лагу.

Інноваційний лаг – розрив у часі між виникненням інноваційної ідеї та її комерційною реалізацією. Усвідомлення цінності новації, а значить, доцільності її впровадження, не приходить одразу після її появи. Має минути певний час, перш ніж хтось побачить потенційну вигоду від упровадження новинки та ініціює її виведення на ринок.

Існує певна невідповідність у темпах створення та розповсюдження виробничих та управлінських інновацій. Управлінські інновації відстають від виробничих, створюючи так званий інноваційний лаг, який відображає, що достатньо часто здійснення виробничих інновацій відбувається в умовах старих управлінських структур та методів, тобто тих, які сформувались при попередніх виробничих технологіях. Е. Роджерс пояснює виникнення інноваційного лагу тим, що виробничі інновації є більш спостережувані, «відчутні» і сприймаються «легше» ніж управлінські, переконатися в ефективності яких набагато складніше.

Тривалість інноваційного лагу може у значній мірі характеризувати інноваційний потенціал підприємства чи галузі економіки. Чим коротший інноваційний лаг, тим більшої ефективності набуває конкурентна перевага внаслідок дії фактору часу.

Синхронна реалізація інновацій дозволяє організації одночасно орієнтуватись на зменшення витрат, підвищення ефективності діяльності (на що орієнтуються процесні, зокрема, управлінські інновації), підвищення якості продукції, більш повне задоволення потреб споживачів (чому сприяють продуктові інновації, зокрема, виробничі).

1. Дяченко, М. І. Управлінські інновації як основа інноваційного розвитку організації [Текст] / М. І. Дяченко // Стратегія економічного розвитку України. Збірник наукових праць. – К. : КНЕУ. – 2009. – № 24–25. – С. 37–41.
2. Князевич, А. О. Інноваційний лаг і його роль в інноваційному процесі [Текст] / А. О. Князевич // Актуальні проблеми економіки. – 2010. – № 6. – С. 26–30.
3. Стеців, С. Р. Роль лагів у формуванні методу розпізнавання змін в процесі життєвого циклу підприємства [Електронний ресурс] / С. Р. Стеців. – Режим доступу : http://www.confcontact.com/2012_05_25/5_steciv.php.

Економічні проблеми сталого розвитку: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О. Ф. (м. Суми, 24–26 квітня 2013 р.): у 4 т. / за заг. ред. О. В. Прокопенко. – Суми : Сумський державний університет, 2013. – Т. 3. – С. 192-194.